

ser, der kan dække det voksende og stadig mere differentierede felt, hvor arbejdet drejer sig om 'information' og 'kultur'. Som nævnt i relation til IT er både produktive og kommunikative kompetencer centrale, omend den nærmere fordeling mellem forskellige typer af jobs, inden for og uden for hvad der nu kaldes medie- og IT-brancherne, kan være svær at forudsige. En kombination af samfundsvidenskabelige, informationsteknologiske og humanistiske perspektiver inden for én fakultær uddannelsesstruktur er et godt bud på en fremtidssikring af den enkelte kandidat.

Det tredje og sidste moment af det nye fakultets beredskab drejer sig om kulturarven. Mens humaniora og til dels samfundsvidenskaberne har leveret grundforskningen og de uddannede magistre til forvaltningen af kulturens og samfundets hukkommelse, er denne funktion aldrig blevet sat i system for mediekulturens vedkommende, uanset tilløb som Statens Mediearkiv. Det er i stigende grad påtrængende at få dokumenteret og forvaltet også de lave kulturformer, herunder deres placering i danskernes hverdag. Ud over mere inklusive kulturhistoriske værker ville et Fakultet for Medier, Kommunikation og Kultur kunne understøtte en revideret og udvidet national museums- og arkivfunktion. I øjeblikket forsvinder store dele af flertallets kultur op i den blå luft eller ind i svært tilgængelige samlinger.

I indkaldelsen til statuskonferencen om dansk medieforskning omtalte Statens Humanistiske Forskningsråd faren for en 'mediesaurus', der ikke følger med de moderne, digitale tider. En større fare er nok, at medieforskningen og den kulturelle *dinosaur* (Jensen 1991), som hovedparten af huma-

niora stadig forvalter, fortsat vil leve relativt godt hver for sig som mere eller mindre beskyttede arter. Et nyt Fakultet for Medier, Kommunikation og Kultur kunne som et af sine første projekter udvikle en fælles *thesaurus* for de deltagende fags og traditioners begreber. Den kunne blive et praktisk grundlag for videnskaberens samtale, sameksistens og fortsatte sociale relevans i en tværfaglig, moderne fremtid.

Litteratur:

- Bolter, J. og Grusin, R. (1999) *Remediation: Understanding New Media*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Drotner, K., Jensen, K.B., Poulsen, I., og Schröder, K. (1996) *Medier og kultur: En grundbog i medieanalyse og medieteor*. København: Borgen.
- Evalueringscenteret (1996) *Videregående medie- og kommunikationsuddannelser: Evalueringsrapport*. København: Evalueringscenteret.
- Giddens, A. (1984) *The Constitution of Society*. Berkeley: University of California Press.
- Kjørup, S. (1996) *Menneskevidenskaberne: Problemer og traditioner i humanioras videnskabsteori*. København: Roskilde Universitetsforlag.
- Jensen, K.B. (1991) 'Den kulturelle dinosaur'. *Information, Moderne Tider*, 19.7.1991.
- Jensen, K.B. (red.) (1996-97) *Dansk mediehistorie*. Vols. 1-3. København: Samleren.
- Mander, J. (1981) *Fire argumenter for at afskaffe TV*. København: Information. (Opr. publ. 1978).
- Mortensen, F., Poulsen, J. og Stigel, J. (1990) *Mediehåndbogen*. København: Gyldendal.

Klaus Bruhn Jensen er lektor ved Institut for Film- og Medievidenskab, Københavns Universitet, og Professor II ved Universitetet i Oslo.

Konvergens og divergens

Brugerperspektiver på medieforskningen

Af Kirsten Drotner

At en form for mediekonvergens er under udvikling, det er de fleste forskere enige om. Men konsekvensen af denne konvergens kan nemt blive en udvidelse af divergensen, i hvert fald når modtagerne indtages i synsfeltet. Skarpe skel mellem forskellige grupper af brugere truer i forhold til økonomisk, social og kulturel formåen. Derfor argumenterer Kirsten Drotner for en mediesociologi, der kombinerer samfundsvidenskabelige og humanistiske metoder, forståelser og angrebsvinkler; en mediesociologi, der integrerer parametre som alder, køn og etnicitet i sine undersøgelser, og som satser på videnskabelig pluralitet ikke mindst gennem rekrutteringen til medievidenskaben.

Film- og medieforskningen i Danmark er på overfladen én lang successhistorie: det er en af de få forskningsretninger, der tog form i 1960'erne og 1970'erne, som har formået ikke blot at institutionalisere sig inden for universitetsstrukturen, men som tillige er ekspanderet. I dag er vi i den situation, at aldrig har så mange søgt studierne, og aldrig er så mange stillinger blevet slået op og besat. Samtidig sørger medieudviklingen hele tiden selv for, at der kommer nye teknologiske udfordringer, vi som forskere kan kaste os over.

Denne succes kunne forlede os til at tro, at det fortsat vil gå godt, blot vi fortsætter ad samme spor som hidtil. Men som enhver husmor og erhvervsleder ved, er det i de gode tider, man skal lægge visionære planer for fremtiden, så man kan forberede sig til at overleve, når krisen kradser. Efter som det tager ca. 10-15 år at uddanne nye forskere, er det på høje tid at tage bestik af, hvor faget skal bevæge sig hen i fremtiden. Måske har film- og medievidenskaben et særligt behov for at reflektere over sin praksis, fordi det er et ungt og – i international sammenhæng – usædvanlig homogent felt. Det vil jeg komme tilbage til slut.

Mit eget udgangspunkt er, at film- og medievidenskaben defineres via sine forskningsobjekter. Det er et videnskabeligt felt, der i princippet er åbent for en lang række teorier og traditioner – og for dialog mellem disse. At vi er blevet institutionaliseret og har fået livskraftige uddannelser, tidsskrifter og internationale netværk gør os til et fag, men det er for mig at se noget andet end en disciplin, der netop kendetegnes ved bestemte epistemologier og teoretiske tilgange.

Som *videnskab* betragtet mener jeg, film- og medieforskningen må være forpligtet i forhold til vo-

res forskningsobjekter. Fagets udvikling og overlevelse ligger i krydsfeltet mellem forskellige tilgange, ikke i at ophøje særlige tilgange som »rigtige«, politisk korrekte. Vi må skabe *et kalejdoskopisk syn* på mediekulturen. Denne pluralistiske tilgang understreges da også af redaktørerne i det første nummer af det nyeste tidsskrift i medievidenskaben, *New Media & Society* fra april 1999:

A theoretically pluralist position is taken in the pages of *New Media & Society* and we welcome contributions from (...) communications, media and cultural studies as well as from sociology, geography, anthropology, economics and political and information sciences. Indeed, through inclusion of papers from such diverse perspectives, the journal seeks to enhance both debate and scholarship in the field (*New Media & Society* 1,1 (1999): 6).

Hvilke krav stiller forskningsobjekterne?

Hvis det er rigtigt, at film- og medievidenskaben defineres via sine forskningsobjekter, er det også naturligt at fokusere på, hvad disse forskningsobjekter stiller af krav til os. Hvad er udviklingerne og tendenserne i den mediekultur, vi som professionelle forholder os til? Hvad har vi brug for at vide for på kvalificeret vis at analysere, forstå og undervise i denne kultur?

Den mest afgørende udvikling i forskningsobjekterne er utvivlsomt den teknologiske konvergens, hvor kommunikations- og medieteknologier smelter sammen. Ingen ved helt, hvornår denne

konvergens vil komme, og hvordan den vil se ud, men kun få er i tvivl om, at den kommer.

Allerede nu er det imidlertid tydeligt, at det som fra afsenderside trækker mod konvergens og sammensmeltning af tidligere adskilte teknologier, samtidig bliver en divergens, når vi ser den fra afsenderside: mellem opkoblede og afkoblede lande, mellem folk, der har økonomiske og kulturelle ressourcer til at være on-line, og folk der er off-line.

Også for de mennesker, der får *the full monty* og bliver koblet på den teknologiske konvergens, vil vi se nye divergenser: massemediernes tid bliver en saga blot og med den massepublikummet. Når vi sidder med vores set-top box eller vores mediemenu, vil der ske en øget differentiering mellem forskellige brugergrupper. Og disse brugere vil sandsynligvis kunne anvende én teknologi til en lang række forskellige aktiviteter. Kort sagt: den teknologiske konvergens vil følges af en divergens både kulturelt, socialt, politisk og økonomisk.

For mig at se vil den teknologiske konvergens gøre det nødvendigt, at dansk film- og medieforskning satses på hvert fald følgende tre områder:

- En udvidelse af den teoretiske basis.
- En udvidelse og kvalificering af brugerperspektiverne.
- Ændringer i det videnskabelige miljø.

Udvidelse af den teoretiske basis

Dansk film- og medieforskning internationale særstatus som en primært humanistisk tradition har fra starten orienteret os mod tolkningsdimensionerne i forståelsen og analysen af medier. Denne brede hermeneutiske tilgang har ydet vigtige bidrag til den internationale medievidenskab, som har udviklet sig i en bredt set mere hermeneutisk retning præcis i det tidsrum, dansk film- og medieforskning har eksisteret som fag. Humanisters selvbevidsthed fejler da heller ikke noget, når vi bekræfter hinanden i, at dansk samfundsvidenskab kun har ydet få og små bidrag til film- og medievidenskabens udvikling. Mindre selvindsigt har vi måske, når det gælder om at vurdere, hvilke mangler film- og medievidenskaben har, fordi vi kun i ringe grad har udviklet og interesseret os for grundlæggende socialvidenskabelige tilgange og metoder.

Dansk medieforskning er i dag kun dårligt i stand til at uddanne vore studerende til en seriøs, teoretisk forståelse af og interesse for *moderniseringsprocesser*. Dette er i høj grad problematisk set i forhold til det faktum, at medierne bliver stadig mere indvævet i sociale, politiske og økonomiske processer, og at disse processer får et stadig mere globalt tilsnit. Eksempelvis er det jo ikke længere sådan, at nyhedsmedierne blot rapporterer om samfundet »derude«. Nej, nyhedsmedierne er i høj grad selv med til at skabe problemstillinger og perspektiver på dette samfund (Hjarvard 1999). Denne udvikling gør det uomgængeligt, at film- og medieforskere har systematisk, analytisk forståelse af i hvert fald de mest basale dimensioner af moderniseringsprocesserne.

Dansk film- og medieforskning er heller ikke i stand til at uddanne vore studerende i *grundlæggende kvantitative metoder*. Samtidig er det netop disse tilgange, der har mest kredibilitet i reklamebranchen og i medieinstitutionerne selv, to »tunge« områder, hvor mange af vore kandidater finder job. Når brugerne differentieres yderligere i mere specifikke segmenter, målgrupper og livsstilsfællesskaber, er det afgørende, at universiteterne kan uddanne *uafhængige forskere*, der kan anvende disse tilgange med nogen form for faglig kvalitet, bredde og nuancering. Det socialvidenskabelige syn på brugerne er for mig at se for vigtigt til, at vi bør overlade det til medieinstitutionerne selv.

Hertil kommer et mere pragmatisk problem, nemlig at vi – i det omfang vi alligevel ønsker at inddrage større, systematiske kvantitative analyser i vores arbejde – må alliere os med konsulenter på en mere eller mindre individuel basis. Det er ikke alene dyrt, det giver også kontinuitetsproblemer: for hver ny undersøgelse skal de »kvantitative« og de »kvalitative« finde et fælles sprog, og erfaringerne herfra overføres ikke til næste gang, der skal foretages en større analyse. Der mangler kort sagt *en institutionel forankring* af de kvantitative tilgange til medieforskningen.

Disse bredere socialvidenskabelige tilgange indebærer altså andet og mere end blot og bart mediesociologi, som den blev forstået i 1970'erne. De rækker på en gang længere væk fra medierne til mere almene moderniseringsprocesser og knyttes samtidig tættere til analysen af medierne i valg af metode.

Dersom vi opkvalificerer de socialvidenskabelige tilgange, vil vi ikke alene udvide vores samlede

undervisnings- og forskningsmæssige perspektiv, vi vil også blive bedre i stand til at gå i kritisk dialog med det, som stadig er hovedstrømmen i international medieforskning, nemlig den kvantitative, socialvidenskabelige tilgang med mere eller mindre positivistisk basis. Helt fint vil det være, hvis sådanne mere socialvidenskabeligt funderede danske forskere bevarer og evner at integrere humanvidenskabernes æstetiske sensibilitet og indsigt. Denne dialog mellem human- og socialvidenskabernes vil nemlig øge mulighederne for at forstå medierne med det dobbeltblik, Raymond Williams som den første fremhævede, og som James Carey siden har udfoldet (Williams 1962/1976: 9, Carey 1989/1992: 14-21), nemlig at medier på én gang er kulturelle processer, der skaber mening, og sociale objekter, der transporterer information.

Udvidelse og kvalificering af brugerperspektivet

Medieproducenterne vil altså i fremtiden have brug for langt mere differentieret viden om mediebrugerne, end det er tilfældet i dag. Men mediebrugerne vil tillige få mulighed for at skabe sig nye erfaringer med medieproduktion. Så mediebrugerne bliver ikke alene mere differentierede i fremtiden, selve begrebet om mediebrug vil også ændre karakter. Der vil ske en opblødning af de skarpe grænser, vi kender fra massemedierne, mellem (få) producenter og (mange) brugere. Alleerede nu er det muligt at downloade musik og billeder (levende billeder dog kun i begrænset omfang for almindelige mennesker), og disse udtryk kan redigeres og »morphes« til nye numre og andre billeder, der evt. kan sendes tilbage på nettet i en principielt uendelig cirkulation.

Samtidig med denne potentielle demokratisering af medieproduktionen vil der utvivlsomt skabes nye økonomiske flaskehalse – eksempelvis mellem de dele af nettet, der er gratis, og de dele, der skal betales for. Divergensen vil kræve, at vi udvikler andre kompetencer, for at vi kan analysere og forstå de nye medier. En af de vigtigste bliver at se teoretiske og empiriske forbindelser mellem brugernes performative (produktions)erfaringer og deres receptionserfaringer. Her vil medieforskere kunne hente megen viden i produktionsmiljøer hos arkitekter og designere, billedkunstnere, musikere og dramaturger.

At det er nødvendigt at udvikle nuancerede teo-

rier og begreber om de nye mediers brugere accentueres yderligere af, at IKT-forskningen selv stadig i vidt omfang præges af en afsender- og/eller teknologiretorik, hvor brugerne alt for enkelt reduceres til en ensartet mængde af individer, der stort set forudsættes at ville reagere på samme måde over for de teknologidrevne forandringer. Her har film- og medievidenskaben en ganske afgørende differentieringsopgave at udfylde.

Mediekulturens divergenser vil imidlertid ikke kun kræve andre kompetencer, for at vi kan analysere de nye medier. Den vil tillige kræve, at vi udvikler perspektiver i forhold til de eksisterende medier. Det, som jo om noget kendetegner mediekulturen i den nærmeste fremtid, er, at eksisterende medietyper, genrer og formater virker sammen. Denne samvirkende mediekultur vil bedst kunne begribes og forstås med det kaleidroskopiske syn, jeg nævnte indledningsvis, der gør det muligt at se forbindelseslinjerne mellem det nye og det gamle. Med et sådant syn vil vi muligvis også kunne revidere opfattelsen af begge dele.

Set i et brugerperspektiv vil dette kaleidroskopiske syn på den samvirkende mediekultur i første række kræve, at vi må udvide og *kvalificere de teoretiske perspektiver* på brugerne. På det område har dansk medieforskning allerede solide metodiske erfaringer via receptionsanalyse og medieetnografi. Men disse erfaringer er hidtil anvendt på et ganske snævert register af medier og brugere, nemlig tv i hjemmet med fokus på voksne og vores del af verden. Det perspektiv må udvides.

Da Center for Børne- og Ungdomsmedier startede i 1994 med støtte fra SHF sagde en kollega til mig med et skævt smil og slet skjult ironi: »Nu skal vi vel snart til også at have studier af ældre og medier, handicappede og medier«. Det er præcis, det vi skal – i symbolsk forstand.

Divergensen nødvendiggør, at vi seriøst interesserer os for og undersøger et langt bredere felt af brugere end hidtil. Det kræver også andre teoretiske tilgange. Heldigvis findes der her vigtige traditioner at øse af – traditioner, som hidtil nok har eksisteret på sidelinjen i dansk film- og medieforskning, men som kun i begrænset omfang har været integreret i det accepterede teoretiske vokabular. Det gælder navnlig teorier om *alder, køn og etnicitet*. Selv de brugersensitive receptionsteorier har i vidt omfang været etnocentriske såvel som blinde over for generations- og kønsperspektiver. Man har alt for ukritisk taget den voksne, europæiske mand eller far-mor-børn-modellen som normer for defini-

tion af brugerne. Dette begrænsede fokus er tankevækkende, når man tænker på, at det i andre lande som England og Tyskland, hvor receptionsforskningen er udviklet, netop har været teorier om generation, køn og etnicitet, der har været teoretiske drivkræfter i medie- og kulturforskningen op gennem 1980erne og 1990erne.

Ved at integrere et mere mangfoldigt, teoretisk repertoire vil film- og medieforskningen blive bedre rustet til at undersøge og forstå empiriske udviklingstendenser i de divergerende konvergenser (eller konvergerende divergenser). Man vil også, og nok så vigtigt, udvide film- og medievidenskabens samlede analytiske perspektiv og forklaringskraft. Ved eksempelvis at integrere *et feministisk perspektiv* vil man kunne forstå køn som en teoretisk analyse-dimension, der ikke blot må inddrages, når der er kvinder med i det empiriske spil, men som indgår i og har betydning for centrale mainstream-begreber som for eksempel offentlighed (Fraser 1987, 1989), produktionsnormer (Zilliakus-Tikkanen 1997), blik (oversigt in Jerslev 1998) og modernitet (Drotner 1999).

Ved at integrere *et generationsperspektiv* i film- og medieteorierne vil man eksempelvis blive opmærksom på, at socialisationsperspektivet ikke kun har analytisk relevans i forhold til yngre mediebrugere, at intertekstualitet mellem medier er et ældre fænomen end ofte antaget, og at mediepædagogikkens diskussion af dannelse og af forholdet mellem produktion og reception generelt set er centrale for at forstå nutidens samvirkende mediekultur. Ved at integrere *et etnisk eller multikulturelt perspektiv* vil hjemmet som mediefsfære pludselig miste sin centrale plads (Tuft 1994), og der rejses tvivl om, hvad der er centrum og periferi i medieglobaliseringen (Fuglesang 1994).

Når jeg tidligere har fremført lignende synspunkter, har reaktionen ofte været: det vil udvande fagets identitet. Hvis vi skal tage alle disse perspektiver ind, driver vi så overhovedet medieforskning? Her er vi lige præcis ved *des Pudels Kern*: faget har ikke én identitet, som er fastlagt en gang for alle. Faglig identitet bliver til i en stadig dialog – nogle gange en kritisk dialog – mellem forskellige traditioner, teorier og epistemologier. At nogle definerer, hvad der er fagets identitet, er et udtryk for institutionel magt, ikke et udtryk for videnskabelig kvalitet. Og en sådan politisk korrekt holdning er på længere sigt underminerende for feltets videnskabelige udvikling. Sådanne holdninger kan vi

imidlertid kun ændre ved at ændre på de videnskabelige miljøer.

Ændringer i det videnskabelige miljø

Dette punkt vedrører, hvorledes vi som forskere, undervisere, kolleger, vejledere og formidlere dagligt forvalter vores faglige miljøer – hvorledes vi indgår i, præger og medvirker til at udvikle faglige diskurser, dialoger og kritikker både internt blandt dem vi omgås og eksternt i forhold til andre videnskabelige miljøer og i den bredere offentlighed. Det er et mere u håndgribeligt punkt end de to forrige, men samtidig grundlaget for, at andre og mere åbenlyse udviklingsperspektiver kan fremmes. Det er naturligvis også et punkt, der ikke kun vedrører film- og medievidenskaben, men store dele af dansk forskning. Det betyder dog ikke, at vi så skal undlade at gøre noget, dér hvor vi selv færdes: vi kan godt tænke globalt og alligevel handle lokalt.

Som nævnt indledningsvis, har dette mere u håndgribelige grundlag for vores videnskabelige praksis en særlig accent i dansk film- og medieforskning. Feltet er en ung videnskab, og første generationsforskerne er stadig aktive. De er næsten uden undtagelse mænd i halvtredserne, der ikke alene føler et intellektuelt ansvar for, men også et intellektuelt ejerskab over feltets accepterede diskurser. De har sjældent af nød eller lyst været i situationer, hvor de for alvor har skullet konfrontere – og måske derved rykke – deres egen videnskabelighed, eksempelvis ved at indgå i længerevarende, forpligtede forskningssamarbejder med kolleger af en anden teoretisk observans på samme senioritetsniveau.

Problemet forstærkes af, at vi som medieforskere via vores forskningsobjekter selv har tilbøjelighed til at nære en illusion om, at vi hele tiden fornyr os: vi tager jo webdesign ind, netkommunikation og computerspil. Men nye empiriske undersøgelsesfelter sikrer ikke af sig selv teoretisk og metodologisk innovation.

Resultatet er, at dansk film- og medieforskning i vidt omfang uddanner og ansætter yngre kandidater, der er skabt i den første generations eget billede. Dette fremmer ikke just den videnskabelige pluralitet, som er nødvendig for at skabe en seriøs og forpligtet dialog i forskningsmiljøerne. Naturligvis sker der teoretiske fornyelser, men kun i det

omfang disse fornyelser ligger inden for, hvad der til enhver tid defineres som forskningspolitisk korrekt i den interne diskurs. Dansk film- og medievidenskab er ikke videre åben for videnskabelige divergenser, det skæve og anderledes – inklusive teorier om alder, køn og etnicitet, der er så vigtige for mediekulturens brugerperspektiver. I Danmark fungerer også en åndelig jantelov.

Dette problem kan vi ikke organisere os ud af. Vi skaber ikke bedre dialog med højere til de intellektuelle lofter ved eksempelvis at skabe et særligt mediefakultet. Det hjælper ikke at skabe nye bygninger, så længe det er de samme folk med de samme holdninger, der skal bebo dem. Man får måske nok flere penge, men de avler ikke af sig selv flere videnskabelige visioner.

Videnskabens wetware

Lad mig afslutningsvis lufte min personlige vision over for Forskningsministeriet, som danner ramme om både universiteterne og forskningsrådene. Indtil for nylig – og måske gælder det endnu – har ministeriet været præget af en sprogbug, der var moderne på Handelshøjskolen i en tid, da Jan Trøjborg vistnok frekventerede stedet: man taler om benchmarking, kvalitetsmål og udviklingskontrakter. Derfor kan det være på sin plads at hviske den nuværende forskningsminister et ord i øret, som i dag er et hot udtryk på Handelshøjskolerne også i udlandet, og som jeg mener, det er ganske afgørende, at vi satser på i fremtiden: *human resource management*.

Vi skal satse på videnskabens wetware – på at udvikle de mangfoldige ressourcer, der ligger hos de studerende, vore stipendiater og aktive kolleger. I dag forlader mange unge forskerspirer universiteterne, ikke kun fordi de kan tjene flere penge andre steder, men også fordi de oplever universiteterne som lukkede og selvtilfredse steder, hvor de er uvelkomne. Det er ikke godt i en situation, hvor omkring en tredjedel af VIP'erne skal udskiftes inden for de næste ti år.

Vi skal derfor frem for alt gøre os umage for at skabe mangfoldige og generøse forskningsmiljøer, der er så trygge, at vi hver især vover at stille de skæve spørgsmål, og så gavmilde, så vi indoptager nødvendig kritik, og så vi forfølger også de stier, der kan se ud som vildveje.

Der tales i disse år meget om, at grundforskningen på universiteterne må styrkes. Jeg er helt enig. Men for at gøre det, må vi, der er på universite-

terne have visioner om, hvordan vi i praksis og i de lokale forsknings- og uddannelsesmiljøer nærer grundlaget for, at videnskab overhovedet kan trives og udvikles. Vi må tænke i indhold, før vi tænker i struktur og organisation.

Som historikeren Uffe Østergaard så rigtigt har fremhævet det i en diskussion af forskningscentre: det vigtigste er, hvor kantinen ligger. Kantina er et symbol på den videnskabelige dialog, som er ryggraden i udviklingen af et mangfoldigt forskningsfelt. Dette gælder naturligvis ikke kun for centre. Det gælder i mindst lige så høj grad for universitetsinstitutterne, der fagenes ryggrad. Kun ved at skabe »åndelige kantiner« i vore daglige miljøer kan vi for alvor fremtidssikre medievidenskab. Gør vi det, kan vi måske få videnskabelige miljøer, der ligner det, som kulturminister Niels Matthiassen beskrev i indledningen til den kulturpolitiske redegørelse fra 1977:

Det fortælles, at da Albert Einstein endnu underviste som professor, dikterede han en aften til sin sekretær næste dags eksamensspørgsmål. »Men hr. professor«, udbød hun, »det er jo nøjagtig de samme spørgsmål som i fjor«. »Det ved jeg«, svarede Einstein, »men svarene er ikke de samme« (Kulturpolitisk redegørelse 1977: i.p.)

Litteratur:

- Carey, James (1992) *Communication As Culture: Essays on Media and Society* New York, London: Routledge. Opr. 1989.
- Drotner, Kirsten (1999) *Unge, medier og modernitet: pejlinger i et foranderligt landskab* København: Borgen.
- Fraser, Nancy (1987) 'What's Critical about Critical Theory?' In: Seyla Benhabib & Drucilla Cornell. Red. *Feminism as Critique* Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Fraser, Nancy (1989) *Unruly Practices: Power, Discourse and Gender in Contemporary Social Theory* Cambridge: Polity Press.
- Fuglesang*, M. (1994) *Veils and Videos: Female Youth Culture on the Kenyan Coast* Stockholm: Stockholm Studies in Social Anthropology, 32.
- Hjarvard, Stig (1999) *Tv-nyheder i konkurrence* Frederiksberg: samfundslitteratur.
- Jankowski, Nicholas mfl. (1999) 'Editorial' *New Media & Society* 1, 1: 5-9.
- Jerslev, Anne (1998) 'Når køn gør en filmisk forskel: fra feministisk filmteori til teorier om film og køn' *Kosmorama* 221: 62-82.
- Kulturpolitisk redegørelse*. 1977. København: Ministeriet for kulturelle anliggender.
- Tufte, T. (1994) *Living with the Rubbish Queen: a Media Eth-*

nography about Telenovelas in Everyday Life of Brazilian Women Ph.d.-afhandling, Institut for Film- og Medievitenskaber, Københavns Universitet.

Williams, Raymond (1976) *Communications* Harmondsworth: Penguin. Opr. 1962.

Zilliakus-Tikkanen (1997) *Journalistikens essens i ett konsperspektiv* Helsingfors: Yleisradio Oy.

Kirsten Drotner er professor ved Institut for Litteratur, kultur og Medier, Syddansk Universitet – Odense

STATENS HUMANISTISKE FORSKNINGSRÅDS (SHF) TEMADAG OM DANSK FILM- OG MEDIEVIDENSKAB

DET OPRINDELIGE PROGRAM, dd. 5. juli 1999

Emnet er: Dansk medieforskning – fortid og fremtid

TID: Onsdag den 22. september 1999
Kl. 10.00 17.30

STED: Eigtveds Pakhus
Asiatisk Plads 2
København k
Tlf: 3392 1510

Inden for humaniora er det film- og medievidenskabelige område gennem de sidste tredive år blevet energisk udbygget. Der er i dag et differentieret udbud af medieuddannelser på institutionerne med tilhørende forskning. En række forskningsprojekter inden for eksempelvis filmteori, visuel kultur, ungdomskultur, mediehistorie, TV-æstetik, global mediekultur, multimedier har været eller er i gang. Men samtidig med at området er blevet udbygget har det været – og er det – under stadig forandring på grund af ændringer i teknologi, anvendelse, paradigmer. Forskellige udviklingsretninger angives af begreber som mediekonvergens, globalisering, regionalisering. Statusseminaret sigter på både at klarlægge hovedtendenser i dansk medieforskning hidtidige udvikling og at kaste et – gerne skarpt – lys over helt aktuelle forskningstendenser.

PROGRAM:

- 10.00 - 10.15: Velkomst ved SHFs formand, *professor Michael Herslund*, HHK
- 10.15 - 11.00: *Forskningsprofessor Ib Bondebjerg*, Institut for Film og Medievidenskab, KU:
Hovedstrømninger i dansk film- og medieteorier gennem de seneste tredive år
- 11.00 - 11.15: Diskussion
- 12.00: *Lektor Peter Schepelern*, Institut for Film og Medievidenskab, KU:
Status og perspektiv i ny dansk filmforskning
- 12.00 - 12.15: Diskussion
- 13.15 - 13.45: *Lektor Stig Hjarvard*, Institut for Film og Medievidenskab, KU:
Medierede møder i den globale mediekultur
- 13.45 - 14.00: Diskussion
- 14.00 - 14.30: *Lektor Jens F. Jensen*, Institut for Kommunikation, AaU:
Paradigmer og paradigmeskift i medieteorien
- 14.30 - 14.45: Diskussion
- 5.15 - 17.30: Paneldebat ud fra følgende oplæg, hvert af ca. et kvarters varighed:
Lektor Klaus Bruhn Jensen, Institut for Film og Medievidenskab, KU:
Fortiden i fremtiden: Kulturhistorie er mediehistorie